

Nogle engelske Meddelelser om danske Soldater i England 1689.

Af P. S. Vig.

I en engelsk Bog, betitlet „Curious Epitaphs“ by Wm. Andrews — 2nd Edition, London 1899 (Pag. 52—55) — har jeg fundet følgende, der vistnok ikke tidligere har været gjengivet på Dansk, men dog måske kunde have sin Interesse:

„På en af Skråpillerne på den søndre Side af St. Mary's Kirke i Beverly (i Yorkshire-East-Riding) findes en oval Tavle, der minder om to danske Soldaters Skæbne.

På Rejsen til Hull, hvor de skulde træde i Prindsen af Oraniens Tjeneste, vare de blevne uenige, og da de med de øvrige Tropper bleve førte til Beverly, benyttede de deres korte Ophold der til ved et privat Møde at afgjøre deres Mellemværende med Sværdet. Deres sørgelige Endeligt er berettet i følgende simple Gravskrift:

„Here two young Danish Soldiers lye
The one in quarrel chanc'd to die;
The other's Head by their own Low
With Sword was sever'd at one Blow.
December the 23rd 1689.“

I Sognets Kirkebøger findes følgende indført:

1689, December 16 — Daniel Straker, en dansk Soldat, begravet.

— , December 23 — Johannes Frederick Bellow, en dansk Soldat, halshugget for at have dræbt den anden, begravet.

I Oldforskeren fra Yorkshire, Abraham la Pryme's Dagbog finde vi enkelte interessante Oplysninger om Danskerne. For 1689 skriver han: „Henimod Slutningen af det forløbne År landede der i Hull en 6—7000 Danske, allesammen stærke, smukke Karle, de bedst udrustede og øvede, som nogensinde bleve sete. De vare overmåde gudfrygtige og religiøse. Man hørte sjældent en Ed eller et stygt Ord af deres Mund. De havde mange Præster iblandt sig, som de kaldte Pastorere, og næsten hver Søndag Eftermiddag holdt de Bøn og Prædiken, såsnart vor Gudstjeneste

var forbi. Deres meste Gudstjeneste bestod i Sang, og enhver Præst havde nogle, som dannede et Kor, som Resten fulgte.

Så blev der holdt en Prædiken paa en halv Times Længde, helt igjennem memoratim, og så opløstes Forsamlingen. Når der skulde være Altergang, gik Præsten ned i Kirken og tillyste det. Da samledes alle, som vilde til Alters, og Præsten examinerede dem en for en, om de vare værdige eller ikke. Dersom de vare værdige fik de Adgang, men hvis ikke, skrev han deres Navne ned i en Bog, og befalede dem at berede sig til næste Søndag. I Stedet for Brød brugte de i Nadveren Oblater af Størrelse og Tykkelse som et Sixpence-Stykke. De anså det ikke for Synd at spille Kort om Søndagen, og gjorde det i Almindelighed, hvor de kunde få Lov dertil; men på mange Steder vilde Folk ikke finde sig deri, og tog Kortene fra dem.

Skjødnt de holdt af stærke Drikke, så jeg dog, den Tid jeg var iblandt dem — og det var hele Vinteren — kun 5 eller 6 af dem drukne.“

Dagbogens Forfatter fortæller os, at de fremmede syntes godt om dette Land. Det ser ud til, at de arbejdede for Bønderne, og de solgte Glas, Kopper, Skeer, osv. som de havde ført med sig, til de Engelske.

På Rådhuset opførte de en Komædie på deres eget Sprog, og tjente en smuk Sum Penge ved deres Forestilling. Stykkets Tittel var „Herodes' Tyranni, Kristi Fødsel og de Vises Besøg.“ — Så langt nævnte Bog. Endnu skal bemærkes, at ovenover Verset, som foran er anført, findes to korslagte Klinger på Gravmindet.

Talen er jo her om de 7000 Mand danske Hjælpetropper, som i 1689 af Kristian den 5te sendtes fra Slesvigs Vestkyst til England til Hjælp for Vilhelm af Oranien imod hans Svigerfader, den katolske Kong Jakob den 2den. Deres hæderfulde Kamp i Irland er noksom bekjendt. Når der i Mr. la Prymes Dagbog er Tale om en Mængde Præster, så ved man, så vidt mig bekjendt, kun at nævne 4—5, blandt hvilke Salmedigteren Ivar Brinck og H. P. Dorscheus. — Men jeg anser det for unyttigt at fremføre, hvad der findes så rigelig Oplysning om

i danske Kilder. Kun skal jeg endnu bemærke, at Navnene på de i Beverly begravne danske Soldater vistnok ere angliciserede.

„*Bellow*“ er vistnok en Belov eller Bülow¹⁾. „Stråker“ muligvis en Stricker.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal 5.

I Personalhistorisk Tidsskrifts 3. Række 6. Bind, pag. 291—265, omtales en Regimentslæge Dr. Blek, der omkring 1810 boede i Nærheden af Jægersborg. Kan Oplysning gives om denne Mands Navn, Alder, Herkomst m. m.? W. Blich, Overkontrollør i Bergen.

Svar III.

(2. R. II. S. 234).

Toldbetjent Povl Grams Enke giftede sig 2° med Arrestforvarer, senere Bælgtræder i Nakskov Johan Christian Job, f. i Kjøbenhavn, † i Nakskov 1838 ²⁸/₆, 66 A. gl. Af Toldbetjentens Børn døde den ældste Datter Sophia i Barselseng efter et udenfor Ægteskab avlet Barn, der døde ⁹/₂ under Forløsningen, som skete „ved de skarpe Instrumenters Anvendelse“. Sønnen Hanskemager A. L. Gram døde i Nakskov 1830 ¹⁴/₉ (Skifte blev ikke afholdt). Han havde som Ungkarl haft Bryllup sst. 1819 ¹¹/₆ med Tjenestepigen Anne Cathrine Jensdatter. I dette Ægteskab vare følgende Børn, fødte i Nakskov: 1. Povel Friderich G., f. 1820 ⁴/₃, gik i Nakskov Borgerskole, konf. 1834. 2. Birgithe Amalia f. 1822 ¹⁸/₁, gik ligeledes i Borgerskolen, konf. 1836, g. 1843 ¹/₄ i Nakskov m. Skomagervend Carl Wilhelm Clausen, f. i Sackjøbing 1821 ¹²/₁₂ (S. af Daglejer Flemming Clausen og Marie Hansdatter). 3. Lovise Marie f. 1824 ²¹/₁, gik i Borgerskolen, konf. 1838. Maren Juliane f. 1826 ¹⁸/₆, gik i Friskolen, konf. 1840. 5. Peter Rosendal G. f. 1830 ⁸/₁, † s. A. ¹⁰/₄.

Redaktør, Cand. phil. Hauch-Fausbøll, Smallegade 15.

Svar IV.

(4 R. VI S. 88, Spørgsm. 1.)

Til Besvarelse er fremkommet Meddelelser fra Provinsarkivar G. L. Wad, Arkivassistent Hansen i Odense og cand. Hauch-Fausbøll, som supplerede af Redaktionen her, for at undgaa Gentagelse, fremstilles under et.

Familienavnet er utvivlsomt Fibiger og ikke som i Amerika antaget Febiger.

Jørgen Matthiesen Fibiger (Søn af Raadmand og Gjæstgiver i Nyborg Mathias Jørgensen F. og Karen Treven), døbt i Nyborg 5. Nov. 1705, Skoleholder i Ubberud, 1749 Organist i Faaborg, død som Degn i Hillerslev 30. Aug. 1776, gift i Odense (St. Knuds Sogn) 17. Sept. 1743 med Sophie Dor-

¹⁾ I Slægten Belov forekommer i hin Tid flere Personer af Fornavnet Johan Frederik ligesom den heromhandlede, uden at det dog er muligt at konstatere nogen af de i Adelsaarbogen nævnte som identiske med denne.

thea Pedersdatter Østrup (død paa Højrupgaard 1. Jan. 1781) havde blandt 9 Børn Sønnen Hans Christian Fibiger, født i Faaborg 19. Oct. 1749. Paa Skiftet efter Forældrene oplyses det, at han 1768 var i Frederikssted paa St. Croix. Forgjæves søgte Skifteretten at sætte sig i Forbindelse med ham; han lod ikke høre fra sig. Kammerraad Kølle i Rentekammeret, ved hvem Brevene til ham besørgetes afsendte, skriver 22. Sept. 1778: „Hr. Fibiger skal efter Rygtet være gaaet til Nord America, og hans Farbroder paa St. Croix, som var den eneste, af hvem man kunde vente Underretning om ham, ved Døden er afgaaen.“ Denne Farbroder er sikkert Henrik Jacob Fibiger, døbt i Nyborg 19. Marts 1726, som efter at have tjent i Vestindien siden 1749, ved kgl. Resol. af 27. Nov. 1764 udnævntes til Told- og Pakhusforvalter ved det ny indrettede Toldsted i Frederikssted paa St. Croix, i hvilken Stilling en Anden udnævntes 8 Dec. 1777 i afdøde Fibigers Sted.

Kontorchef hos Huset de Leuw & Philippsen i Antwerpen Adolf Fibiger staar neppe i paaviselig Familieforbindelse med de heromhandlede Personer, hvis Slægt synes uddød i Danmark, men tilhører en anden her levende Slægt Fibiger, jfr. Personalhist. Samlingers Tillæg Slægthaandbogen S. 194 ff.

Red.

Svar V.

(4 R IV. S. 88, Spørgsmaal 2).

En Laurids Schmidt blev 1732 degn i Dover-Vinge. Han forblev i denne stilling — med bopæl i Vinge — til c. 1769 og levede 1772 som pensionist. Når han døde vides ikke. Han havde $\frac{23}{9}$ 1732 i Dover bryllup med Cathrine Jakobsdatter Müller, døbt i Dover $\frac{6}{4}$ 1702, begr. i Vinge $\frac{2}{4}$ 1768, datter af sogneprest til Dover og Vinge Jakob Jensen M.

Dette ægtepar havde blandt andre børn en søn Jakob, døbt i Vinge $\frac{4}{4}$ 1734, skoleholder i Svejstrup i Vinge sogn, begr. dér $\frac{10}{8}$ 1758, gift i Framlev $\frac{6}{7}$ 1756 med Ane Marie Prang, døbt smst. $\frac{29}{2}$ 1736, datter af degn til Harlev og Framlev Peder Larsen P. og hustru Mette Marie Sørensdatter Nords [Nors?].

Jakob Schmidt havde kun ét barn, sønnen Laurids, døbt i Dover $\frac{29}{8}$ 1757, 4. dag efter sin fødsel. Den i spørgsmålet anførte fødselsdag ($\frac{29}{8}$) er altså ikke helt nøjagtig.

S. Nygård, Arkivassistent, Viborg.